

Vale Gier *Gyps fulvus*

nieuw voor Groningen

Bert de Bruin

Op zaterdag 1 juni 2002 om ongeveer 13:30 liep ik vanaf mijn huis naar het winkelcentrum van Paddepoel in de stad Groningen om er een haring te gaan eten. Ik had natuurlijk geen kijker bij me, wel mijn telefoon.

Op de Prinsesseweg, niet ver van mijn huis, viel mijn oog op een trits grote vogels, waarbij ik even meende iets van een lange nek te zien. Ik belde daarop Eric Koops (die in de buurt woont, zoveel is duidelijk) met het verzoek het zwerk af te speuren op het door mij waargenomen groepje vogels.

Op het moment dat ik hem verwittigde (ik dacht eventjes dat het misschien Zwarte Ooievaars *Ciconia nigra* waren) zag ik dat het veel meer dan drie waren en dat het bovendien grote roofvogels waren. Eric pikte de groep direct op en omdat hij net toevallig bij zijn auto stond had hij kijker en fotoparafernalia binnen handbereik. Hij tilde zijn kijker op, zweeg even en zei toen: 'Weet je wat het zijn? Vale Gieren!' Eric legde zijn telefoon en kijker weg, want het toneeltje moest snel gedocumenteerd worden. Daarna gebeurde alles binnen enkele minuten. Ik rende naar huis om mijn kijker te pakken en belde ondertussen enkele personen en deed enkele pogingen om het nieuws door te piepen. Vanwege mij instabiele gestel kwam een effectieve communicatiestroom pas laat op gang; het doorpiepen mislukte door een wanordelijke gedachtegang; wel kon ik enkele mensen bellen. Alleen Martin Olthoff heeft nog een aantal vogels van de groep kunnen zien vanuit het noordwesten van de stad Groningen.

Ondertussen had Eric de groep individuen geteld. De vijftien(!) vogels verdwenen binnen enkele minuten in noordelijke richting en zijn die dag niet teruggevonden, ondanks intensieve zoekacties langs de noordkust.

Alleen Roef Mulder zag ongeveer een half uur nadien een exemplaar nabij Mensingeweer. Op zondag 2 juni zag Peter Ferwerda boven Leeuwarden een groep van zestien

Vale Gieren. Toesnellende vogelaars konden die middag de vogels al snel terugvinden. De groep (zeventien!) bewoog zich langzaam in zuidoostelijke richting voort. Aanvankelijk kon men het geheel vasthouden in de buurt van Bergum. Echter, vogels die gebruik maken van thermiek winnen wisselend hoogte en zeilen zo nu en dan af. Ondertussen waren vogelaars uit 'de rest van het land' onderweg om iets mee te krijgen van dit fenomeen, maar o wee...

Ondertussen waren steeds meer zoekende vogelaars in de buurt en af en toe werd de groep eventjes op grote afstand gezien, zodat duidelijk bleef in welke richting die vloog. Zo kon de groep boven Beetsterzwaag worden teruggevonden. Daar werd een langdurig cirkelen ingezet, zodat velen hier konden zien waarvoor ze gekomen waren. Nadat de groep genoeg hoogte had gewonnen zeilde die in zuidwestelijke richting af. Laatst zijn de Vale Gieren boven Gorredijk gezien. Daarna niet meer. Ja, in België.

Diezelfde ochtend zijn nog twee Vale Gieren over de VAM te Wijster gevlogen en ook nabij Kollum zijn die middag een of mogelijk twee gezien. Bovendien was vanaf diezelfde middag een exemplaar aanwezig op de Boschplaat van Terschelling.

Een dag later werd duidelijk dat vanaf 31 mei een groep van twintig Vale Gieren vanuit Duitsland Nederland binnengevlogen is. Diezelfde avond zag een zweefvlieger met

verstand van zaken vanuit zijn machine vijftien Vale Gieren en op 1 juni liep een argeloze vogelaar zonder kijker, maar met telefoon.... Wat betreft tijd en plaats kan het goed kloppen, dat die groep van twintig in wisselende samenstelling het noorden van Nederland heeft aangedaan. Op de zondag werden boven Burgum en Beetsterzwaag zeventien vogels geteld, terwijl die ochtend twee boven de VAM en die middag een (mogelijk twee) boven Kollum werden gemeld. Samen met de vogel van Terschelling (die de volgende ochtend nog aanwezig was) komt men tot twintig. Het kan verkeren!

Indien aanvaard, en waarom niet, is deze groep deel van een invasie van Vale Gieren in Noord-Nederland. Eerder werden twee exemplaren gezien boven Wildervank en een exemplaar boven de Marnewaard in de Lauwersmeer. Als deze waarnemingen daadwerkelijk worden voorgelegd aan de CDNA betekent een en ander een nieuwe soort voor de provincie Groningen.

De laatste jaren worden wel vaker Vale Gieren in Nederland gezien. Naast enkele losse individuen werd in juli 2001 een groep van achttien vogels gezien in Noordwijk en in Zeeland. Het blijft natuurlijk gissen waarom al deze

gieren de laatste jaren naar Nederland zijn afgedwaald, maar er zijn een aantal constante gegevens: ze komen vrijwel altijd met de eerste warmtegolf en een aantal exemplaren was geringd. Bij het aflezen van die ringen bleek dat de vogels uit zuid Europa afkomstig waren en dat men dientengevolge Vale Gier als echte dwaalgast mag aanmerken.

Het is verleidelijk om te denken dat de groepen tot hun tochten zijn aangezet door een niet te beheersen voedselgebrek en zo met zuidelijke stromen in noordelijker streken zijn gedreven, maar veel zinnigs is er vooralsnog niet over te zeggen.

In de stroom gieren zijn in voorgaande jaren nog Monniksgier *Aegypius monachus*, Aasgier *Neophron percnopterus* en Lammergier *Gypeatus barbatus* in Nederland vastgesteld.

In andere tijden golden die als welzeker uit gevangenschap afkomstig, tegenwoordig moet men die visie herzien en openstaan voor de gedachte dat deze soorten hier op eigen kracht kunnen komen.

Bert de Bruin,

Albertine Agnesplein 8a

9717 EV Groningen 050-3139251/06-54941863

tete@wxs.nl

Foto: Eric Koops